

Motion till Liberalernas landsmöte 2025 - BILDA DIG. BETE DIG. BRY DIG.

J. SOCIALPOLITIK, ÄLDREFRÅGOR, FUNKTIONSRÄTT OCH FOLKHÄLSA

J 39. Obligatoriskt utdrag ur belastningsregistret vid anställning inom vård, omsorg och LSS

Svensk lagstiftning kräver idag utdrag ur belastningsregistret för vissa yrken, särskilt de som innebär kontakt med barn, exempelvis inom skola och förskola. Däremot saknas motsvarande krav för yrken där vuxna personer i beroendeställning – ofta med funktionsnedsättningar, demens eller psykisk ohälsa – dagligen är i nära kontakt med personal. Det gäller exempelvis inom hemtjänst, äldreomsorg, särskilda boenden och personlig assistans inom ramen för LSS.

De senaste åren har ett antal uppmärksammade fall i media visat på allvarliga brister i skyddet för dessa grupper. Det rör sig om stölder från äldre i hemmet, sexuella övergrepp mot äldre personer eller personer med funktionsnedsättning, fysiskt och psykiskt våld mot demenssjuka, och andra former av kränkningar som begås av personal med vårdansvar. I flera av dessa fall har gärningspersoner haft tidigare domar – för våld, övergrepp eller stöld – men ändå kunnat anställas inom omsorgen, eftersom det inte krävts utdrag ur belastningsregistret.

Detta är ett systemfel. Människor som befinner sig i sin mest utsatta livssituation – beroende av hjälp med hygien, medicin, trygghet och närhet – måste kunna känna sig säkra. Det gäller inte minst inom LSS-verksamheter där brukarna ofta har nedsatt kommunikationsförmåga och svårt att själva anmäla övergrepp.

Många kommuner och privata aktörer begär idag utdrag ur registret frivilligt. Men utan lagstöd är det upp till varje arbetsgivare att bestämma, vilket skapar godtycke och ojämnheter. Det är orimligt att skyddet för utsatta personer ska bero på vilken arbetsgivare som anställer personalen.

Det finns också ett ansvar mot de seriösa aktörer som redan i dag gör allt de kan för att säkra tryggheten – dessa ska inte missgynnas i konkurrens med mindre nogräknade utförare. För att återupprätta tilliten till välfärden, skydda de mest sårbara, och säkra vårdens kvalitet, krävs nu lagstiftning.

Självklart ska brott inte per automatik diskvalificera någon från arbete. Men arbetsgivaren måste få information om det finns allvarlig brottshistorik – för att kunna göra en korrekt riskbedömning. Det handlar inte om att döma någon på förhand, utan om att ta ansvar för säkerheten.

Detta är ett krav som kommer från verkligheten – från personal, brukare, anhöriga och ansvarstagande kommuner. Det är hög tid att vi som liberaler agerar.

FÖRSLAG TILL LANDSMÖTESBESLUT:

- 1. att** partiet ska verka för att det i lag införs ett krav på utdrag ur belastningsregistret vid anställning inom hemtjänst, äldreomsorg, LSS och andra verksamheter där personal arbetar nära vuxna personer i beroendeställning.
- 2. att** detta utdrag ska behandlas med integritet och rättssäkerhet men ligga till grund för arbetsgivarens bedömning av lämplighet.
- 3. att** partiet ska lyfta frågan som en del av ett större trygghetslyft inom välfärden.

Skellefteå 2025-05-14

Motionär: Christina Soldan, Skellefteå

E-post: christina.soldan@liberalerna.se